Kort om ulighed i strokebehandlingen

Læge og ph.d.-studerende Jonathan Wenstrup opsummerer i dette korte skriv nogle af de afgørende faktorer for strokeopkald til 1 1 2. Litteraturen viser, at der er betydelige både kønsmæssige, økonomiske og etniske forskelle i strokebehandlingen.

Hvor mange ringer til 1 1 2 når de har et stroke, og hvilke faktorer er vigtige for at patienter med stroke kommer hurtigt på hospitalet?

- Kun 43 % af patienter med stroke ankommer til en afdeling med speciale i strokebehandling indenfor tre timer.
- Kun omkring 25 % af patienter med stroke ankommer til hospitalet via ambulance, selvom det er den hurtigste måde at få den rigtige behandling på.
- Den vigtigste årsag til forsinket indlæggelse er, at patienter eller deres pårørende venter med at tage kontakt til sundhedsvæsnet.

Kilde: Mainz et al. "Treatment Delays and Chance of Reperfusion Therapy in Patients with Acute Stroke: A Danish Nationwide Study", Cerebrovascular Diseases, 2022. https://doi.org/10.1159/000526733

- Patienter har størst sandsynlighed for hurtigt at blive indlagt på hospitalet hvis de ringer 1 1 2.
- Der er størst sandsynlighed for at ringe 1 1 2, hvis symptomer bliver opfattet som alvorlige af den der ringer, hvilket kræver viden om symptomerne på stroke.

Kilde: Eddelien et al. "Patient-reported factors associated with early arrival for stroke treatment", Brain and Behaviour, 2021. https://doi.org/10.1002/brb3.2225

Hvad er betydningen af køn og alder for symptomer og kontakt til sundhedsvæsnet ved stroke?

- Kvinder har større sandsynlighed end mænd for at opleve "ukarakteristiske symptomer", hvilket kan beskrives som symptomer, der ikke er de hyppigst forekommende ved stroke. Det kan for eksempel være hovedpine, kvalme, opkast og føleforstyrrelser.
- Patienter med højere alder oplever oftere synkebesvær og sjældnere føleforstyrrelser og lammelse af armen.

Kilde: Eddelien et al. "Sex and Age Differences in Patient-Reported Acute Stroke Symptoms", Frontiers in Neurology, 2022. https://doi.org/10.3389/fneur.2022.846690

Hvad er betydningen af socioøkonomisk status (uddannelse, indkomst og jobstatus) for behandling for stroke?

- Patienter med lav socioøkonomisk status (karakteriseret ved for eksempel lavere indkomst, kortere uddannelse og/eller jobløshed) bliver senere indlagt på hospitalet, har alvorligere strokes og har mindre chance for at få blodprop-opløsende behandling for stroke.

Kilde: Buus et al. Socioeconomic Inequalities in Reperfusion Therapy for Acute Ischemic Stroke, Stroke 2022. https://doi.org/10.1161/STROKEAHA.121.037687

Hvad betyder etnicitet for behandling for stroke?

- At være en etnisk minoritet (i denne undersøgelse defineret ved at være immigreret til Danmark) mindsker sandsynligheden for at modtage blodprop-opløsende behandling og øger forsinkelsen før indlæggelse på hospitalet.
-

Kilde: Mkoma et al. Use of reperfusion therapy and time delay in patients with ischaemic stroke by immigration status: A register-based cohort study in Denmark. https://doi.org/10.1111/ene.15303.

Hvilken viden mangler vi?

- Vi mangler stadig viden om hvorfor patienter vælger, eller ikke vælger, at ringe 1-1-2, når de oplever symptomer på et stroke.
- Viden om hvilke grunde der er til, at mange vælger ikke at ringe 1-1-2 kan bruges til at forbedre informationskampagnerne, så flere kan lære symptomerne på stroke og få den bedst mulige behandling.